

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДЊУ:
МА ГОДИНИ 24 ДИНА., НА ПО ГОДИНИ 12 ДИНА., НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКОМ ПОЛОГОСТУ.
МА ГОДИНИ 30 ФРАНКА, НА ПО ГОДИНИ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
ЗА АУСТРСКИ ГЛАВОДАЈ:
МА ГОДИНИ 15 ФОР. У БАНК., НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ:
МА ГОДИНИ 36 ФРАНК., НА ПО ГОДИНИ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ

УТОРНИКУМ, ЧЕТВРТНОМ, И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛКОМ ТАВАКУУРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЋИ Г. ТОМСА АНДРЕЈЕВИЋА
БЕЛГИЈСКИ ВЕНДАЛ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:

ПРИ ПУТ 12 ДИНА. ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ДИНА.
ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.РУКОПИС ШАЉУ СЕ УРЕДНИШТВУ, А ПРЕПЛАТА АДМИНИСТРАЦИЈИ
„СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

БЕОГРАД. 5 јула

Има једна врста људи, коју је сав остали свет, од како га је, узео у подсмех, па ипак не само да није нестало те врсте, него се из дана у дан све већма множи, из дана је у дан све јача, све поузданја, све иноситија, јер, о томе нема сумње она има велике заслуге по светску књижевност. Из те су врсте позајмили Аристофан и Плауто, Рабеле, Молијер и Текереј своје најдивније, своје најсмешије слике. И српску је књижевност обогатила та врста једним од најпопуларнијих позоришних типова. Што је Французу Молијеров „Буржоа Жантим“, што су Инглезу ненадашене слике Текерејеве о „Сноб“-овима, то је Србину Ј. Стерије Поповића „Покондирена Тиква“: вечити неисприни извор шале, смеха и подсмеха. Нема земље, нема народа, нема слоја друштвеног, у коме не би навек било покондирених тикава. Има их по селима и по градовима, има их у колибама и на дворовима. Но колика је заслуга те врсте људи по веселост својих близњих у опште, толика је штета од њих кад нађу на безазлен свет, који поверије да и тиква може бити кондир, те им помогне до моћног положаја, до власти. Тешко земљи, тешко народу, кад се покондирени тиквани дочекају власти! Они су онда најмудрији, најпоштенији, најродољубивији, они су непогрешиви, тако да би сав народ онога чака пропао у земљу, кад би они изгубили власт.

Но за сад имамо посла са једном безопаснијом сортом. У „Виделу“ се појавио један уводни чланкописац, који хоће да нас учи „салонском тону писања“ и — „српском стилу“ и „благородном укусу“. Све то зато што смо у нашем последњем разговору са „Виделом“ употребили у једној сличи речи „свиња“ и „стењица“. Сад бар знато, да се у господском друштву не сме ни о коме казати да „тргује са свињама“, и да морамо поруменити од стида кад ко спомене „лек од стеница“. — Може ли што бити покондирастије и тикванске? Но не само што смо научили шта је зазорио спомињати у отменом друштву, него нам износи и оне речи, које одговарају „салонском тону“ и морају „облагородити укус српске публике“, а то је пре свега „благородно слово“: *сирдаљ!* Тако нас, у племенитој освети, назива покондирена тиквица „Виделова“: — лажни назив „либерала“, вели, „који је постао као нека спрдња итд.“ Нека се виделовачки салонски писац обрати на виделовач-

ког „првог филолога“ ради корена те „естетичке“ речи, па онда нека „шири и распостире“ тај „салонски тон“ по салонима покондирених тикава виделовачких!

Нека нам опрости читаоци, што смо се толико позабавили око те „књижевне“ ситнице; ал крајње је време, да се у нашој књижевности, особито у напем новинарству, стапе на пут отужној разметљивости неких стармалих почетника и најмљивих незналница. То није само књижевна беда у нас, то је праузрок многој друштвеној разметљивости којој нема помоћи без основне реформе у нашој просветној струци. До тле пак дужност је сваког озбиљнијег писца да таку умну недонишад немилостиво жигонше, да обележи пред светом сваког покондиреног тикава.

Да видимо сад, шта нам „Видело“ одговара на наше разлоге о дружби либерала са радикалима.

Видело обарајући наше упоређивање српских и инглеских странака, вели да је грана разлика између српских и инглеских странака; „сравните“, вели и. пр. Гледстона и Гренвилса са бившим митрополитом (та ваљда није бивши), видеоче? Зар сте се већ дотле обезбрзили, да одузимате митрополиту више него што му је отео Стојан Новаковић, да му одрите и назив митрополита?) или са Јаковом Туџаковићем или и. пр. Чарла Дилка са Васом Сточићем.“

Из тога изводи „Видело“:

„Што је слободно енглеским либералима и радикалима, није слободно српским“.

Така логика сасвим доликује пршиштљама првака свих покондирених тикава, душе напредњачке странке, оног разглашеног професора логике, што је из пословног реда извео ону дивну теорију двогласаца.

Сваки зна да су инглеске странке и њихне воје далеко развијеније од српских. Али, јадан не био, зар нису у развијенијих странака развијеније и разлике, карактеристичне? Па зар нису много лакше, удељије, природније, оправданије везе, алијансије између странака онде, где су још неразвијене, где су још у зачетку, него тамо, где су им се значајне особине и противности развиле до вршка, као што је у Инглеској. Пакад се либерали и радикали на развијенијем степену могу без осетне стете по своје особине спојити, онда се тим лакше могу погодити док су у развијенијем стању. То је бар сваком обичном мозгу јасно и разговетно, само виделовач-

ком као да није, који као да је заборавио правилно мислити, од како му президира професор „науке о мишљењу“.

Виделов чланкописац признаје, да су многи старији чланови „њихне партије“ „припадали некада колу конзервативном, а и били су конзервативци.“ А зар је онда било у Србији и у српству више за конзервирање, него што је сад? То тек нећете ни ви смети казати. Па од куд сад напредњаци кад би нешто и било за конзервовање, а онда конзервативци, кад је за консервовање био само турски устав? Па зар либерали назадњаци, који су Србији створили устав, а ви **напредњи**, који тај устав сваком приликом међете на муке, само за то што су га либерали створили? Па зар вами да варод верује да ћете му дати боли, напреднији устав од овога што га има, вама, који не знаете поштовати ни овог устава?

Ви признајете да сте назадњаци, да сте реакционари, али, велите, „против акције ваших предходника“. Против **уставне** акције ваших предходника, додајемо ми; и у томе правцу спремате промену устава. Тешко нама, да је у вас толико научке, искуства и чврстоће, колико разметљивости, можда би сте још успели са вашим тајним, криптограмим уставом. Но срећа наша, што сте поред зле воље још и неизналице и страхици, те вам поуздано можемо казати, да вас на великој скупштини, ако је икада сазовете, неће — буха јеести.

АУСТРИЈА И СРПСТВО

(у очи српског устанка против аустрије)

(наставак)

И лорд Дерби писао је Турчину 1875 да „**угуши устанак**“ — у истој Херцеговини! Али прерушенца карта Јевропе показује докле су Турци и лорд Дерби могли дотерати у том працу. Стара је то писма „Тајмс“ свога времена угушио и се све Вашингтоне и све Вилеме „**чуталице**“: он би угушио и све јунаке Моргартина и Семпаха; па можда би, с напредком источних истраживаца, пронали и истоветне речи где какав, рецимо Мићански „Тајмс“ или Мићански Дерби претпоказаје угуашавање Гедеона и његових три стотине друга. Искуство недејствује на људе „Тајмсове“ сорте, али искуство показује као што павестих, да није увек лако угуашавање тих народних покрета, и да особите у Далмацији и Херцеговини устанци имају неко особито својство у том погледу. — Како му драго, по берлинском уговору, Босни и Херцеговине бише предате аустријској администрацији. Краљ Угарске вије овде доноси ону стару титулу краља од Раме, као што те среће би стара титула краља од Галиције и Лодомерије кад требаше Позјеку или боље рђеји Русију, плачкати. Франа Јосиф — тај потомак неколицине Апостолских краљева што плачују данас Туријма — ради седе на место каквог турског кмета — у толика

радије што се том приликом закачи и једно парче Црне Горе. Ово велим што се зна да је један део ослоње Херцеговине Црне Горе морала предати новом „администратору“, који је ту добио жељену прилику да отшти свог сиромашног суседа и са другог краја — дупло дакле! Него ово је чиста заслуга ћесара Аустрије. Краљ Угарске, по нагонима своје краљевине, неби доисту туничу до прнриео. Хоћу рећи Маџари, право са своје тачке гледишта, осуђују окупацију Босне и Херцеговине, и налазе да она само јача словенски живљав двоглаве монархије. Како му драго тек нови „администратор“ могаше у Босни једино — силом. Свој мусломанско, па од части и хришћанског становништва даде јучаки и ако безуспешни отпор његовој навали. Покореном земљом предузе онда да се управља, али на такав начин да дотични и Тури и Срби заборавише на своје старије размирице и сложни уставе против општиг угњетача и туђина. Збиваја, било би у плану Аустрије да задобије Турке да се — да поведе ону политику тако природну сваком приликом латинске цркве, која је научила и наше рођене стваре оној доброј молитви, „сачувач најбољих и највећих“ и Турција, која се није склада са усава старијих пркава истога све одакд оној знадоче за овоје. Али страво гospodstvo немогаše задобити турска срца као што нездоби српска — а то зато: што су и ти Тури Срби крвљу и језиком, и што је и њима тако испој мрзак онајглуши покушај што га наше „Тајмс“ зове уношењем „цивилизације“, по које за њи значи подјармење и измеђарење једном швајцарском принцију. У осталом један резултат тако званог „репшња“ берлинског би тај: да створи Франа Јосифу један веома повољан услов ако би му кад пало на вољу да јурише на ујамчена права Божеја. Тада неће више бити тако лако на троје поцепају браћа — од Црне Горе, Херцеговине и Далмације — да се један другим најбољи налазе. Аустрија је тим војнички добила, или мислила да је добила Херцеговину; док Црна Гора, призната од целе Јевропе као држава са одређеним границама, везује се сваком међународном обvezom на неутралност — што опет у очима дипломације значи, стотији и мирно гледати како ти тврђа рука тлачи рођену браћу. Али на Аустријанац није хитно. У његовим очима Далмација, Херцеговина и Црна Гора јесу само ступњи већој мети. Већ, ондеше је позната ствар да Аустрија у својој комбинацији и да, на какав магистрални пут, загосподари балканским подутоуком. Тако исто сваки тада знаше да највећа опасност не долази више од пропалог Турчина већ од неизаслог, вечно лукавог и вечно бездушног дома Лоренса и Хаенебурга — као и да су све завере нихици, комунисти и интернационалисти просте сиргачке према заверама једног оваког Апостолског краља. — Ваља у освојајкој заседи, и да најмању добити за најплоднији начин — ова лажна „даревина“ — та хваљена „класичка“ — уставност и консервативна „сила“ — она је прави мир нарушавајући елемент на истоку Јевропе — она је та што се неће скрасити докле год буде имала слабих и малих жртава око себе. Та још је где, у својству угњетача Срба, изигра слободну Србију („Free Serbia“) и понизи њеног владаоца вазалском круном („dishonored ist prince with a dependent crown“). Господар поробљених Румуна она врећа слободну Румунију, те се на тај начин одужује за помоћ овој влашкој верности која доприносе да се његов престо одржи у часу кад га садају љубимци, Маџари хтеде оболови. — Ово је опште позната ствар у до-

* Ми нејасно да ли ће и Влада моја полагати тако много права не безбедност Фране Јосифа као се поима колико су Маџари 1848—9 револуцији и држали по Ерделју и другде, док „слободна Румунија“ иже из љуба похомила — али за једној молњији славога и парочног г. Фримана, а то: да наје Србе у наше заслуге (ако каквог

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

личним и угроженим покрајинама, али ево за њу зна по когод у далекој земљи Европији. Оно одлучно „себи руке“ (Hands off) које наш Гледстон управи мучитељу балканске слободе показује како добро први од њихових Инглеза познаје величомни карактер непријатеља са којим се југоисточна Јевропа има да бори. Нити је и у којем крају Јевропе Гледстонов долазак на владу с већом радошћу поздрављен војсковским земљама под аустријским ногом. Ту су људи одма осетили да бар морална подpora неће бити више указивана њиховом непријатељу. Душа ваља, њихова радост била пре-крајева једним познјим дипломатским случајем.* Јер, тако рећи, из сам дан избављења Инглеске (од Биконсфилдове владе), Франа Јосиф имаде образа да пошаље јетвог од својих маџарских лакеја да ће одрече свију оних смртова и пла-нова за које цео свет зна да су његовом срцу драга. Наравна ствар, нико није веровао на газди ни слуги; и цео свет на истоку и западу Јевропе не преста говорити о аустријском нагињању Солуну, и после ове Апостолске изјаве као и пре ње. Штета је само што, док нико невероваше самој (аустријској) изјави, г. Гледстон би стиком прићи да говори као да он то верује; а тако чиније он се показа према овом агенту неистине (Каролију) утвђивању што је требало, и послужи се речма које дадоше том непријатељу велику прилику да нам се руга. Овај случај учини још те млога браћа на истоку дођеши у тренутно очајање и поми-слише, да је њихов пријатељ (Гледстон) веома преврнуо. Они брзо увидише, да племените Гледстонове речи, ма да беху излишно понизне према њиховом непријатељу, ипак га ни у колико невезивашу у правцу противан њиховим интересима. И збива, г. Гледстон пређе да то и делом докаже. Пре свега Улица ће бити повраћена Црвја Гори — горка плацантапу од Слици! Ја ударим гласом на реч „повараћен“ јер су непријатељи слободе тако некако заносили као да је Улица од Турина узет тек 1880 год. кад треба да се зида да је Црвја Гора то освојила 1877 на јој је одузето било у Берани 1878. Ја сам о овоме издржао и једну препирку са једним финим господином из дипломатске школе који беше велики пораста говорио о његовом „пријатељу Франа Јосифу“, који осаде према свему да Црвја Гора није никада држала Улицу пре 1880 г. Дакле, тим се чином исправи једва неправда берлинског уговора. Г. Гледстон онда пређе да изведе ово неколико добрих одреда уговора, нарочито једну којој је пређашња влада инглеска, и симе непријатељске Инглеској, донда вешто на пут стајаје, хоћу рећи он доби слободу Тесалији.

(Српшић се)

имамо) не барабари са Власине ни „слободним“ и „неспособним“ ни у ком погледу.

* Каролијевом заскором. Пр.

нула се и сва мисирска војска у највећем нереду. Као што се дознаје, Араби-паша је оставио око 9000 људи иза Александрије, а са остатком своје деморализане војске кренуо се за Капри.

Појмљиво је, да се у том општем метежу и нереду не може поуздано знати за судбу Кедифа. А и ко ће да води бригу о њему, ко да разбира за њега кад се крв потоцима пролива, кад мач и ватра седају на престо! Једни веле да је са Дервиш-пашом, султановим изасланником, сретно умакао, други јављају да се прикрио са својим харемом у мрачне и влажне подруме своје палате, где га чувају неколико стотина верних гардиста. Позитивно се ништа незнада. Говори се, да је Араби-паша потпутио робијаше да га убију, и та га судба може најдакше постићи.

Енглески адмирал Сејмур, пошто је разорио већи део тврђавице и сазнао да је мисирска војска напустила Александрију, упутио је једно одељење војске као посаду у тим тврђавицама. У исто време наредио је појаче патроле да крстаре по са-мој вароши, и да се тамо по могућству утврђују. Сејмур је о свему томе известио енглеској влади и предложио је да се Александрија по-седне енглеском војском са бродовима, и да влада је наредила да се само искрцају неколико стотина матроза у Александрију ради одржавања реда. Друга вест из самог Лондона тврди да свим противно. По њој је министарски савет решио, да се *Misir okupira* и већ је на ту цел наређена мобилизација једног дела војске (48.000). Оваја вест много ве-роватнија и по томе, што је Енглеска успела код свију европских великих сила, да заједнички позову Султана да поврати аукторитет Кедифа у Мисиру, што значи да војском поседне Мисир. Сумња се, а и појмљиво је, да ће се султан одважити на овако опасно и по Турском са свим некорисно дело. Но то Енглеска и очекује, јер ће, у том случају, она сама примити се те важне улоге, и по свима изгледима добиће на то и оздашће од осталих европских великих сила, ако

то у опште буде тражила. Шта ће тада наступити, нарочито ако енглеско оружје одржи победу над мисирским — о томе није потребе говорити. Ко се сећа сличног поступка Аустрије према Босни, тада унапред може бити на чисто са судом која се спрема Мисиру.

Славни генерал Скобељев сахрањен је 30. јуна на своме добру Спасању. При погребу вносили су велики кнезови мртво тело његово.

СКОБЕЉЕВ.

Михаило Димитријевић Скобељев родио се 14. Септембра 1843. г. Отап му је био генерал Димитрије Скобељев I, познати заповедник ко-зачки из последњег руско-турског рата.

Скобељев је у почетку имао немачког учитеља, који је са њиме врло сурово поступао и често га био, док се ово младом Скобељеву не досади те једног дана опали он своме учитељу Немцу шамар. Још од тада почине његова мржња према Немцима. После тога га пошли у Париз у Жијардетеов завод, где сврши своју школску наставу. Жијардете је умео задобити свога ученика за се. Његови родитељи позову Жијардете у Русију и ту је и даље до смрти био уз младог Скобељева. Доцније ступи Скобељев на петроградски универзитет, али се овај због немира 1861 затвори и тада Скобељев прекине своје универзитетско учење. Он ступи у коњичку — гарду као јункер, где се као такав већ у пољском устанку одликовао својом храброшћу. За тим је у Николајевској академији свршио генералштабни курс. После једног отважног и смелог већања, кад је с коњем преципао реку и вратио се онетим натраг буде као генералштабни официр пријодат г. штабу.

Сад долази из славних и ју-начних дела Скобељевића. У Туркестану, Киви, Коканду, на Балкану и Геок-Тепи. 1871 и 1872 одликовао се он као штабни официр у Туркестану. 1873 као мајор у генералном штабу одликовао се у рату против Кине. 1874 постоео је гувернер од Феридане а 1875 произведен је за генерал-мајора. 1879 године постане заповедник једног кора војске, којим је заповедао и у руско-турском рату. У том рату се он

ти сад прво ми, од како смо пошли од куће. Досад си увек казао ја!

— Ти ме знаш, на то ће Мелкијор пренувши у смех. Али ми нисмо у стању да се боримо против једног круниог великојостајника, против титуле херцега и пера, као ни против оних баруштина, које је државни савет на мој извештај досудио дому ервијском.

— Његово господство, рече Лабријер са пакошћу пуном озбиљности, пружа ти мекути узтеку у личности своје сестре.

У тај пар пријавиште господину грофа Делабасту; оба младића устадоше очекују га и Лабријер изиђе преда њу са живошћу, да му представи Каналис.

— Имао сам да вам вратим посету, коју сте код мене учинили у Паризу, рече Карло Мињон младоме референдан-рију; а знао сам, да овамо дојем, да ћу имати двојаку радост, да видим једнога од наших славних садашњих песника.

— Славан?... Господине, одговори песник смешеши се, ништа више не може бити славно у стопљу једном, коме је у име предворја било царство Наполеоново. Има нас засад читава војска тако званих славних песника!... Уз то да-рови другога реда тако вешто приказују велезум, да су немогући учинили сваку славу за чију личност.

— Је ли то разлог, што сте се ви одали на политику? заштита гроф Делабаста.

— И у тој струци иста је ствар, одговори песник. Неће ту више бити великих државника, биће само људи, који ће се више или мање чешаш са догађаје. Видите, гospodine, да владавине, коју нам је устав донео и којој је бувшија пореска толико колико војничко одело, нема ништа више што би вредило, до ли ово што сте ви у Китају тражили, богоатство!

Задовољав са собом и упечатком, који је учинио код свога будућег таста, Мелкијор се окрене Герману:

— Ви ћете каву донети у салон, рече и позва трговца да оду из трпезарије.

— Ја вам захваљујем, господине грофе, рече сад Лабријер, што сте ме на тај начин оправсти забуне, у којој сам био, не знајући како да вам приведем мага пријатеља. Са доста душе имате ви још и духа...

— Ех! духа што га имају сви Провансали, рече Карло Мињон.

— А! ви сте из Прованса?... викну Каналис.

— Извините мага пријатеља, рече Лабријер, он није, као ја, проучио историју породице Лабасти.

ЛИСТАК

МОДЕСТА МИЊОНОВА

ПРИПОВЕТКА

Х. Балзака

Превод с француског.

(ЧАСТАВАК)

Уз то, као министарски шегрт, могао је песници многу закридију чинити, зато је и прорачуњавао све; хтео је дакле да се користи ларром, коју ће његов долазак у Хавру по своју прилици причинити и од које ће нешто допрети и до Шалета. Као човек уморан од пута, Каналис не излазаше из куће. Лабријер два пута оде да прође поред Шалета, јер је он љубио са неком очајношћу, ужас га спонадаше, ако се можда није дошао, будућност му се чињаше покривена густим облакима. Оба пријатеља одошле у понедељак на обед, обоница обучена за прву посету, најважнију од свији. Лабријер се обукао као ону у ону славну недељу у пркви; али он је себе сматрао као пратиоца једног

сунца и предао се случајностима његовог положаја. А Каналис није заборавио да придо се и на своје ордене, и на ову салонску елегантацију, усавршenu његовим одношајима са херцегињом Шолије, његовом покровитељком, и са најлепшим светом у Сен-Жерменском подграђу. Све оне ситнице киошашке набљутавао је Каналис, а бедни Лабријер приказивао се као човек неискусан онако како га је бог створио. Служећи за обедом свога оба господара, Герман не могаше да се не наслени код овога контраста. Кад се изнесе друго јело, уђе са подестом дипломатским, или боље рећи, неспокојним лицем.

— Господине бароне, рече Каналис појављено, знате ли, да господин велики конзулашар долази у Гравил, да се лечи од неке болести, од које болује господин Делабријер и господин барон?

— Мали херцег Дерувил? викну Каналис.

— Он, господине.

— И он је дошао због госпођице Делабасте? запита Лабријер и попрвени.

— Због госпођице Мињонове, одговори Герман.

— Ми смо изиграни! викну Каналис и погледа у Лабријера.

— А! одговори му Ернест живо, ево

прослави први пут при освојењу Ловче. После се особито одликовао при пернирању Плевне.

Војници су страсно љубили Скобељева, и он је својом добротом, али и правим војничким понашањем умео задобити љубав и поштовање свију потчињених, од највишег официра па до последњег редова. Скобељев се особито одликовао при заузетију Плевне. Кад се војна свршила Скобељев је био постављен за војног заповедника руске посадне војске у Источкој Румелији.

После изгубљене битке у Текину 1879. г. позову га опет на бојно поље и у месецу марта 1880. буде наименован за врховног заповедника експедиције. Ту је он показао да је први војни генерал. У јулу пре-дузме сам лично рекогносцираше на 120 врста у непријателску земљу до самог Геок-Тепе-а, главног утврђења текинског а у новембру пређе у офензиву, а после три напада на сам бадњи-дан 1881. освоји Геок-Тепе.

Свуда када је Скобељев са својом победоносном војском пролазио, уносио је он културу и цивилизацију, имајући јасну цељ своје велике отаџбине пред очима,

Света матушка Москва, то живо и чило срце руског народа волела је Скобељева правом материјском љубављу. Грађани московски сваком даном приликом указивали су му велике почести и одликовања. Они су му дали и скупоцену сабљу на дар, са знаменитим написом, кога смо ми у нашем листу већ споменули. Многе даје, многе знатије радије носиле су његово име. Он је био понос и дика свега Словенства. Његово име пројури и почетком ове године, као небеска светлост преко натмуреног неба словенског уливајући свуда наду на бољу будућност. Нашим читаоцима је познат његов говор, кад је оно у кругу руских официра, при прослави годишње успомене на славну победу и освојење Геок-Тепе, написа ону значајну беседу, која је као блага росница посулала велико словенско дрво, које са свију страна бије лед, а непријатељима словенства задала страха. Кад оно по отпушти би у Паризу, примио је 16. фебруара депутатију српских ћака и изговорио оне значајне и патриотске речи, које ће бујити као мили анђелски глас свагда у српу српског народа.

Од цара и царске породице па кроз све слојеве великог руског народа ирохујала је ужасна вест о смрти славног Скобељева и тугом

Код ове речи пријатељ баци Каналис на Ернеста дубок поглед.

— Ако вам буде допуштало ваше здравље, рече Провансалац великом пешику, ја вас молим да ми не одрекнете част, да вас могу вечерас дочекати под мојим кровом. То ће бити дан, што веле стари, да се забележи белом писаљком, албо потантапа lapillo. Ако и јесмо дosta збуњени, како да дочекамо тако велику славу у тако малој кући, ви ћете тек задовољити нестрицаљности моје кћери, која вам се толико диви, да ваше стихове ставља у музiku.

— Ви имате виши што него славу, рече Каналис; ви имате у кући лепоту, ако је веровати Ернесту.

— О! добра девојка, која ће вам се учинити као каква сељанка, рече Карло.

— Једна сељанка, коју, како веле, проши херцег Ервил, викуну Каналис сухопарно.

— О! на то ће господин Миньон са дукавом добродушношћу југовском, ту дајем ја мојој кћери потпуну слободу. Херцези, кнезови, обични људи, све је то мени једно, па и човек велеум. Ја нећу ни на што да се обавезујем и момак, кога буде моја Модеста одабрана, биће мој зет, или боље рећи, мој син, дада глађајући у Лабријера. Шта му знам? Госпођа Лабастовица Немица је, она не мари за нашу етикету,

и болом потресла све. Но не само да руски народ жали и лије сузе за Скобељевом, но тугују и јадију за њиме и сви источни словени па и српски народ, јер он је био силни патриот и јувак, дика и понос целог православног Словенства.

ИЗ ЛИСТОВА

б.) руских

„Восток“ пише поводом смрти славног Скобељева ово: „Зар је нама Русима сушено да непрестано подносимо тешке ударе судбине? Но шта ми говоримо да ли је баш судбина крива што нас сваки час снаје по каквом великом несрће? Не, није ту судбина крива, крива су за то наша спољна непријатељи који непрестано иду на то да нас упропасте. То треба да нам је свима Русима јасно, и да што пре станови на шту злу. А стањемо само са тим ако што пре остваримо ону идеју, оно свето дело, које је славни Скобељев тако ватрено проповедао, и коме је он душом и срцем искрено и одушевљено служио.“

Умро је умрло велики наш јунак и патриот! тако се сада разлеже по целој Русији, па и по целом словенском свету. Жалост је за тако великом губитком неописана и ко зна колико је варод руски одат и одушевљен за велико словенско дело, да сви задатак Русије, тај ће тек мочи појмити, колико је дубоко потреса смрт Скобељевљева срце и душу народа ског.

Бољ је умрло велики, туга и жалост неизмерна. И како да вије? Та Скобељев је био она ретка звезда на небу нашем, која својим сјајем осветљује путе милионима, која својом топлотом загрева народе. У најљепшем добу, баш када је дојазило час да Скобељев са мајем у руци пође у свети борја за ону свету ствар, за коју је он живео, покоси га смрт. А та смрт неће бити од Бога. Она је дошла из руку демонских, из руку непријатеља наших, који копају наше и словенствене гробове.

Тужним и сузним очима гледамо ми на бледо лице великог покојника и читамо на срмтничким борама његову последњу реч, коју није могао да уста да изговори. Та је реч: „Осветите ме осветите Словенство, послужите искрено словенском делу.“ О, колико дубоко иду те речи са лица бледог срмтника у јруци наша, о, како силен ове дејствије на наша осећања. И где је тај Рус, где је тај православни Словен који их неће уписати дубоко у срце своје и њима се руководити у своме патриотском раду. Заиста сви ћемо митаки чинити.

Метимо даље неуједу лаворику на

гроб великог покојника, али и заверимо се над грбом његовим да ћемо сви искрено, одушевљено и свом снагом извршили оно што је он жељeo и за чим је тежио. Само тако моћи ћемо ми накнадити велики губитак, кога је смрт славног Скобељева проузроковала. Само тако ћемо се моћи осветити крвним непријатељима нашим, који смерају да нас упропасте.

а ја морам да слушам моју женскадију. Увек ми је милије било на колима, него на столима. О овим озбиљним стварима можемо се ми смејући се разговарати, јер ми још никад видели херцег Дерутија, а ја данас не верујем више у жењидбе преко проводација, као ни у несуђенике, које родитељи кћерима намењу.

— Ова изјава колико је очајна, толико је ободравијућа за два младића, који ходе да траже камен мудрости у браку, рече Каналис.

— Не мислите ли ви, да је корисно, потребно и политично, да се одреди савршена слобода родитељима, кћерима и младожењама? запита Карло Миньон.

На један поглед Лабријера умкну Каналис; разговор дође обичан и попшто се мало прође по врту, оде отац, надајући се посети оба пријатеља.

— Ту нам је и отпуст, викну Каналис; ти си га разумео као и ја. У осталом, да сам на његовом месту, ја не бих премињао између великога коњушара и нас двојице, па ма колико красни да смо ми.

— Ја не мислим тако, одговори Лабријер. Ја мислим, да је овај честити војник дошао да задовољи своме нестрицаљењу да те види, и да нам каже, како је он неутралан, но да нам зато отвара своју кућу. Модеста, занесена твојом

Руси и ви сви православни Словени, пружимо преко гроба нашег милог и драгог Скобељева руке један другом, заверимо се, дигнимо његов мач из хладних руку његових, узимимо га у наше живе, чије руке, и побоимо са њиме нашој светој цели. Света сен Скобељевљева благосиљаће нас и ми ћемо је сретно достигли скорим“.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Из среза крушевачког пишу нам, како тамо полиција још никако не престаје са кинењем и гонењем поштених људи. Капетан се окоми на сне, као да је народ, као да су грађани крива што је он својим нетактичким понашањем довео дотле да буде везан. Заиста жалостан пример. Под владом „виделовачком“ догађа се оно што се никада није догађао од када је Србије. Но народ није ни мало томе крив, но су криви Гарашанинови полицији што прелазе оне границе у којима се аукторитет власти очувати може. Заборавили чиновници на свој положај, на закон и своју дужност па ходе да пусти длизгине својој ћуди и ћефу, да не рекнемо насиљу, онда наравно да мора падати и важност и углед чиновништва, и морају се догађати такови жалосни примери као што је случај у томе срезу.

Но капетан се није јакша научио памети, он још непрестано ствара кривице појединим људима. Над свештенником И. Весићем почиње друго испећење. Гоне се и остали грађани ни кривима нудији. Па докле ће то све тако ићи, видијемо. Заиста Гарашани да тиме утиша таласе народног горчевча противу „виделовачку“. Чудно! Зар се таласи ветром стишавају?

Из среза моравског у окр. пожаревач. јављају нам како се тамо српски ћата Бакић енергично заузимају око стварања кривице појединим невиним људима. Тако је створио кривицу честитом старцу Јови из Породине, подмећујући му да је писао председника и једног члана окр. суда пожаревачког. Како сав свет који живи са Јованом и позије га као мирна и скромна човека, зва да он то није могао ни у сну снити, то се види да ћате ходе да терају ћеф са чашију и слободом појединих поштених људи. Исто је тако Бакић стаорио кривицу и учителу вишничком, подмећујући му оно што човек ни помислио није. Он учитељ гони само за то што овај мрзи посај Станојла. А зар још ко може волети тога поса?

Бакић се решио да по што што је то ујажи све противнике „виделовачке“. Наравно да за то не бира средства. А како је сав срез противиан „виделовцима“ сем неколико њих, то онда он може и све људе из среза похапсити и створити им кривице. Но када ће то одвести, и шта ће каков последица бити? Видијемо, шта ће полицијске власти да учинити.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

У прошлу недељу држали су удеоничари „Београдске задруге за помагање и штедњу“ главну скупштину у општинској дворани. На скупштини је предсе-

давао г. Јован Бошковић професор велике школе. Скупштина је после дуже дебате с незнатним изменама усвојила прерађена правила, која ће привремени одбор поднети влади на потврду. У идућу недељу држаће се главна скупштина ради избора управе.

— Значајно је и вредно прибелешке, да је полиција пропустила 70 број „Борбе“ у времену када је за њу настала права берба узапињања, т. ј. кад сваки час узашају поједине опозиционе листове и не сматрају за потребно да ближе озвочи узрок. У том броју „Борбе“ узима се хихизам у заштиту и хвале се хихилите злочинце који су, вели „Борба“ у последње време својим самопре-горевањем и пожртвовањем стекла признање и поштовање код свију „поштених“ људи. Зар није то случај предвиђен кривичним законом и новим законом о штампи? Но шта маре Виделовци за закон, кад се у том чланку напада на либерале а узима у заштиту и брани Аустро-Угарска!? Само доследно социјалисте и Виделовци, ви и тако имате једну целу!

— Од неколико дана проносе се по вароши разни гласови о неким писмима и порукама Деспиневим. Говори се да су седам отаџних трговица, већином са Саве, добили таква писма у којима им прети „Деспин“ смрт, ако му неби извесију новаца послали. Тако су, између других, и Браћа Крсмановићи добили тако једно писмо. Ми незнамо и не можемо знати, да ли је ово главом „Деспин“, или су други Деспини којима лежи у интересу да узнемири грађане престонице, и који у његово име уде-шавају згоду и прилику да би се доцније могла каква могућа несрћа, а можда и сам злокин објаснити и на Деспинев рачун уписати; но свакако је дужност полиције да томе уђе у траг и да похвата те Деспине који претњама изузавају паре од појединих грађана наших. Видијемо, шта ће полицијске власти да учинити.

Отворена жалба

Г. Министру унутр. послова. Београд.

Ползујући се слободом, која ми је, као и сваком грађанину ове земље, установим и законима ујемчена, на јавном збору, кога капетан ср. крши. г. Милош Богићевић беше сазвао првог марта овога год. у цели да се од стране народа овога среза пошаље депутација за подизаја краља; ја, са друговима изјавих да нећу, поред поздрава Његовом Величanstву, да носим и поздрав гг. министрима што капетан беше, преко воје народне, у адреси уметну.

Ово писам хтео да чиним прво што имам обичај да не чиним никоме комплименте (сем највећој вољи закону и владаоцу); друго: што то није била воља на-

исто тако ћутећи спремаше се, као оно глумац, који је готов да игра важну улогу у каквом новом комаду. Зацело ни едан други није изгледао као срећан човек. Уз то тицало се ту код Каналиса озбиљних интереса. За њега сама помисао да је женидбу значила је прекидње озбиљнога пријатељства, које га је од неких десет година али возило на херцегињу Шолије. Ако је он сваја путовање и представљао под обичним видом уморености, чиме женске никад не ве-руј, па ни кад је то истинा, ипак га савест помало мучаше; али реч савест чињаше се Лабријеру тако језуитска, да само слегну раменима, кад му песник спомену своје сумње.

(Наставиће се)

